

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

A Maros árja

megint fenyeget bennünket. Ez a szélsőséges veszedelmes folyó újra pusztítani készül. Nem volt elég a tavalyi sok kár, idei verejtékünk remélt gyümölcsseit is sárba, mocsárba akarja rohasztani.

A múlt évi Maros kiöntés s ennek következményeként a fakadó vizár még most se tudott visszahúzódní. Egész városunk területe veszedelmesen aláázott s ma is még csupa nedvesség. Mi lesz velünk, ha e vízzel bőven telített talajba újabb áradás jön?

A mostanában való sok esőzés megduzzasztotta medrében a Marost, úgy, hogy már is egyes laposabb helyeken kilépett medréből. Ha még csak egy hétig tart ez az esős idő, az egész ártéri terület újra víz alatt lesz s tenger alá kerül a szegény emberek minden termése s a közeli jövőben való megélhetésének minden reménye.

Sulyos csapás, nagy szerencsétlenség már az magában is, hogy az ártér széles hosszu területén úgy pusztul el minden termése ennek az évnék is s ennyi rengeteg kár éri azokat, akik ott veteményeztek.

De az ártéren belül való mentésre még csak gondolni se lehet.

Gondolnunk kell azonban az ártéren kívül eső nagy területnek a megmentésére s a töltéseken átszivárgó vizár ellen való védekezésre.

A tavalyi szerencsétlenségeken kell hogy okuljunk, mert nagyon tanultunk. Megtudtuk a múlt évben, hogy mi az oka a város aláázásának, tudunk hell hát most a módját is annak, hogy ezt az okot miképpen lehet megszüntetni.

Mulasztásra azonban újabb mulasztást követtek el hatóságaink.

A tavalyi áradás előtt nem volt semmi intézkedés, amely bennünket minden eshetőség esetén megvédett volna a vizár ellen. Mikor aztán nyakunkra nőtt a veszedelem, akkor is csak úgy-úgy immel-ámmal, mintha nem is lett volna kötelessége se, — akart intézkedni városi hatóságunk. Csakis akart. Mert igazi cselekvésre már nem szánta rá magát. Alig történt egyéb, mint hogy úgy az aradcsanádi vasúttársasághoz küldtek valamelyes megkeresést, ami inkább könyörgő, alázatos, kunyoráló irás volt, mint követelés, a melynek pedig kellett volna lenni.

Eppen olyan is volt a hatása is. Maradt minden újra a régiben. Ma is úgy van minden, mint azelőtt volt.

Úgy gondolkozott — úgy lát-szik — városi előljáróságunk, hogy

most már ugyanis elmúlt a veszély, maradhat hát az eddigi állapot. Odáig már nem akartak még csak gondolni se, hogy ez a veszély újra előjöhet, különösen pedig, hogy éppen ilyen rövid idő múlva újra itt lesz.

Most pedig csakugyan újra itt a veszedelem. Sokkal nagyobb annál, mint a tavalyi volt. Nemcsak azért nagyobb, a mint előbb mondtuk, hogy a talajvíz, ami tavaly feljött, még vissza se húzódt, hanem azért is nagyobb most a fenyegető veszély, mert hamarabb jött a víz, mint a múlt évben jött, vagy tovább is tart és sokkal nagyobb tömegű fog lenni.

A városi hatóság — úgy látszik — nem képes érvényt szerezni sem az ármentesítő társulattal sem az Arad-csanádi vasúttársasággal szemben azoknak a törvényes szabályoknak, melyeket a társulatok éppen e konkrét ügyben betartani kötelesek volnának.

Tavaly az volt a főbaj, hogy a töltés mellett összegyülemlt víz-tenger nem tudott lefolyni. Érvényben levő törvényes rendelet kötelezi a vasutvállalatot arra, hogy ha a vasut, töltéstest akadályozza a víz lefolyását, a vasutvállalat köteles a vizek lefolyásáról gondoskodni. Nemcsak a régi átereszeket fenn kell tartania, hanem ha a meglevők elégtelenek, a a vízlevezető átereszeket szaporítani és kibővíteni köteles.

Az Arad-csanádi vasutvállalat fűtül erre a törvényes rendelethez. Makó város előljárósága meg hagyja, hogy csak hadd fűtüljön.

Igy lehetséges aztán az az állapot, hogy ez a társaság nemcsak nem akar új átereszeket építeni, hanem még a régieket is betömtette.

A vasutvállalásnak a Maros felőli oldala ezért van aztán telistele óriási területen már most is — vitzengerral.

Az ármentesítő társulat is éppen úgy jár el. Ez a társulat a télen már elment odáig, hogy, tett — ígéretet. Tovább ez se jutott.

De miért is tennének bármit ezek a társulatok, amikor maga a mi hatóságunk sincs rajta, hogy tegyenek valamit.

Vajjon nincs-e itt újra az ideje, hogy a már is fellépett veszedelem elhárítására mozduljon meg előljáróságunk s tegye meg a kötelességét és tétesse meg az érdekelt társulatokkal is!

— Szabadságon. Grósz Jenő az Országos Munkásbiztosító pénztár főnökjének igazgatója ma négy heti szabadságra ment. Ez idő alatt hivatalában őt Balla Endre helyettes igazgató — helyettesíti.

Új háboru a Balkánon.

Apadnak a békeremények. — Rejtélyes sürgöny a Skupstinában. — A bolgárok támadása. — A bolgár helyőrséget lefegyverezték. — Szerbia is mozgósított.

Heves harcok.

Semmi okunk a bánkódásra amit, ha Románia a maga függetlenségét szállítja Oroszországnak s eloson a hármasszövetségtől, a melynek virulását köszönheti. A monarchia bármennyire becsüje szövetségeseit, nem bizakodik a maga erejében s tudja, hogy nem szerelem, de az érdekek kölcsönössége az, ami a szövetségeseket egymáshoz kapcsolni szokta. Lehet, hogy a balkáni Románia egy pillanatra megszállja Romániát s a könnyen hevülő Oroszország protektorságában keresik a segítő hódító törekvésekhez. De ez a mámor hamarosan elszáll s következni fog a józanság diktandója. Hiszen Románia már nem egyszer győződött meg, hogy Oroszország a követelések teherlapját szokta eléje tenni azoknak, akik baráti segítséget uzsorakamattal tőle szereztek.

A Balkánon bármennyire kicsinyítsék is hivatalos híradások, rendszeres harc folyik. Igaz, ultimátum nélkül. De a tényen ez csak annyit változtat, mintha egy halottról hivatalosan megállapítják, hogy jogos önvédelem közben kapta a halálos késszurást.

Bulgária hadban áll Szerbiával, Görögországgal. Montenegró intésre vár és lesben Románia.

Apadnak a békeremények.

A legutóbb ideérkezett jelentések szerint a szerb-bolgár konfliktusban lényeges rosszabbodás állott be. A határokon álló szerb és bolgár csapatok közötti harcok veszedelmes arányokat kezdenek ölteni. Most derült ki, hogy az első jelentések még rózsás színben látták a helyzetet. A szemben álló ellenséges csapatok parancsnokai már aligha tudják megtékezni a katonák harci kedvét. Az itteni diplomáciai körök azonban még nem tettek le a békés megoldás minden reményéről, bár elismerik, hogy a véres bolgár szerb összecsapások által teremtett új helyzet igen veszedelmes.

Rejtélyes sürgöny a skupstinában.

A skupstina tegnapi ülésén rendkívül érdekes és nagy feltűnést keltett jelenet játszódott le. Pasic

miniszterelnöknek az ellenzéki interpellációkra adott válasza után, a mikor éppen az ellenzék vezére, Ribarac beszélt, a külügyminisztérium egy tisztviselője jelent meg a teremben és Pasicnak egy sürgönyt nyújtott át. A távirat elolvasása után a szerb miniszterelnök arcán nagy meglepetés és izgatottság látszott. A sürgönyt átadta minisztertanácsának is, akik annak elolvasása után azonnal eltávoztak az ülésteremből. Hír szerint az izgalmat keltő, rejtélyes sürgöny arról a véres ütközetről hozott jelentést, amelyet a szerb csapatok Gjevgalia és Istip mellett vívtak az ellenséges bolgár csapatokkal.

Bolgárok támadása.

Szalonikiból érkező jelentések szerint a bolgárok megtámadták a görögök hadállásait az egész vonalon. Gewgheli ellen intézett támadás után ma az Orszáno-Praviste hadállás ellen intéztek a bolgárok támadást.

A bolgár helyőrséget lefegyverezték.

(Aténi távirati iroda.) Múltán a bolgárok az egész vonalon hadüzenet nélkül megkezdtek a támadást, a görög kormány felszólítja a Szalonikiben levő bolgár őrcsapatokat, hogy egy órán belül szolgálatukba be fegyvereiket. Múltán a bolgár csapatoknak adott határidő letelt anélkül, hogy a bolgár katonák fegyvereiket átadni hajlandók lettek volna, a görög csapatok tüzelni kezdtek a bolgár csapatokra. A bolgár helyőrség megadta magát a görög hatóságoknak. A városban a nyugalom helyre állott.

Szerbia mozgósított.

A kormány utasította a hadvezetőséget, hogy a bolgárok támadásai következtében szükségessé vált katonai intézkedéseket haladéktalanul keresztül vigyék.

Heves harcok.

Ma éjjel nyolc bolgár hadosztály megkezdte a támadást a szerbek ellen. A harc egész nap folyt. A harcban a szerbek részéről tüzéség és gyalogság is részt vett. A

szerbek Istipnél a bolgárok centrumát keresztül törték. Ugyanekkor a görögök Mestyannál, az Angiszta folyó mellett meg akarták kísérni a keresztülhatolást s a szerresz-drámai vasúti vonalat el akarták pusztítani. A Mestyén mellett vívott harc rendkívül véres volt. Lestera várost a görögök följújtották. A szerbek támadására a bolgárok Istip megtámadásával feleltek. A bolgárok az egész szerb-görög harcvonalon megkezdték az előrenyomulást és Geogeli, Metzova irányában a görögök ellen vonulnak.

A horvátok ügyei.

A kormány a horvátokkal kacsalódik.

A minisztereinknek a horvát politikussal folytatott tanácskozásai nem jártak ugyan konkrét eredménnyel, azonban kilátást nyújtanak arra, hogy a horvát kérdést véglegesen megoldhatják.

Elsősorban természetesen a vasúti pragmatika kérdését kell elintézni, mert ez áll leginkább a kibontakozás útjában. Az eddigi tanácskozások eredményéhez képest a megoldás lényege valószínűleg az lesz, hogy a Szerényi-Kossuth féle törvényt, mely a horvát válság tulajdonképpen felidézje volt, mindenestől visszacsinálják.

Gróf Tisza István minisztereink körutat tesz a nyári szünet alatt Horvátországban, hogy közvetlenül érintkezzen a horvátokkal, megismerkedjen kívánságaikkal és az ottani helyzettel, végül hogy mindezekhez képest a kormány föltételeit szabja meg.

Mindezeket a terveket meg fogja előzni a horvát miniszteri méltóság beöltése. Értesülésünk szerint horvát miniszteré gróf Pejacsevich Tivadart fogják kinevezni. Ezzel egyidejűleg új bírt is kap Horvátország, még pedig alkalmasint Tomasics Miklós volt bán személyében, amennyiben ez a följánlított alapon vállalkozni fog.

Csütörtökön este nagy

tombola-estély

lesz a Korona-szálló kávéházában és annak terraszán. Rendkívül értékes nyereménytárgyak lesznek kisorsolva.

Kezdeté este 9 órakor. Kolompár Béla zenekara
∴ hangversenyez! ∴

Tiszáék munkában.

A közigazgatás államosítása.

A közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslat őszre kerül a Ház elé. A nyári parlamenti szünet alatt a belügyminisztérium teljeseleg elkészül a javaslattal, amelynek főbb irányelvei már meg is vannak. E szerint az országot közigazgatási kerületekre osztják, jövő évtől kezdve pedig a közigazgatási tisztviselőket nem a törvényhatóság választja, hanem a kormány nevezi ki.

A közigazgatást tizenegy kerületbe osztják s székhelyül a következő városokat jelölték ki: Budapest, Debreczen, Győr, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Pécs, Szeged és Temesvár. A szegedi kerületbe tartozna Csongrád-, Csanád-, Bács- és Torontál-megye. A kerület az országos központnak, illetve a belügyminisztériumnak volna alávetve. A járáások jelenlegi rendszere is megmaradna.

A reformtervezet - hír szerint - a közigazgatás államosításán kívül kiterjeszkedik a közigazgatási bírásokra is. Az 1898. évi XXVI. törvényekben letett azon elvet, hogy a közigazgatási panaszok, amelyek a bíróság elé kerülnek, felfüggesztő hatályúak, érvényen kívül kívánja helyezni és folytatni a Hieronymi Károly belügyminisztersegének idején 1892-ben fölmerült tervezetet, amely két-fős fokozatu közigazgatási bíróságot létesít.

Ugy látszik Tiszáék törvényalkotása nagyon könnyen megy. Mától-holnapra átalakítják a régi Magyarországot. Legújabb tervük: a közigazgatás államosítása, már előre veti árnyékát.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár Julius 2. Sorda Róm kath. Procesz Protestáns Procesz Gör kath. Junius 7. Nap kél 4 óra 10 perckor, nyugszik 7 óra 45 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható: Lassu hőemelkedés várható, helyenkint inkább csak délen és keleten csapadék. Sürgöny-prognózis: Melegebb, délen, keleten sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet! 20-2 C. fok.

Havazás nyáron. Amíg Amerikából rekkenő, szinte tűrhetetlen hőségéről kapunk hírt, addig nálunk egész ősziere fordult az időjárás, kellemetlen hűvös szél sítit az utcákon s a tavaszi felöltők ismét időszerrüké váltak. Ugy a fővárosban, mint az egész országban nagyon lehült a levegő és néhol alig néhány fok a meleg. Tordáról meg azt jelentik, hogy Szind és Koppánd községek déli részében a múlt napokban nagy havazás

volt. A gabonatermést a fagy veszélyezteti. Eperjes vidékéről is havazásról kapunk értesítést.

Arad a Maros. Rendkívüli időket élünk. Kanikula ideje volna tulajdonképpen és olyan hideg van, hogy egyes házakban, hol csecsemő gyermekek vannak fűtőtek. Az idő rendkívüliségéhez még az is hozzájárul, hogy csaknem egész éven át esik az eső nemcsak nálunk, de országszerte. A sok esőzés következtében igen sok folyó kiáradt. Köztük a Maros is, melyről megírjuk, hogy főlső folyásában kiáradt és ismét előntött egyes vidékeket. A mint jeleztük a Maros árja már leérkezett hozzánk és több helyen kitért medréből így Makón is. Eddig ugyan még különösebb károkat nem okozott, de a fakeskedők kénytelenek voltak a Maros partján levő farakmányaikat megerősíteni, nehogy az ár elvigye. Remélhető, hogy a Maros pár nap alatt el vonul minden nagyobb veszedelem nélkül.

Gőzmalomtulajdonos szerencsétlensége. Csak nem végzetes szerencsétlenség történt tegnap egy nagyfokú gőzmalomban. Szombati Károly gőzmalomtulajdonos a napokban esős időben vadászott és vadászfegyvere az esőtől kissé megrögződött. Szombati a fegyvert a malomban tisztogatta mikor az véletlenül esült a kezében és a golyó bal lábába fúródott. A súlyosan sérült Szombati Károlyt ma beállították a vármegyei kórházba, hol nyomban meg is operálták.

A Lonovics-sugarútiak panasza. Mikor a Lonovics-sugarúton levő árvaháznál az ártézi kutat furták, azt akként engedélyezték, hogy főlöseges vizét kifolyó csövön a közönség céljaira kivezetik. Ez meg is történt és a közönség mindaddig nagy hasznát vette az egészséges ivóviznek. Most azonban, hogy a régi árvaházat az Országos gyermekvédő liga vette át, ezt a kifolyó csövet elzáratta. E miatt általános most a panasz a Lonovics-sugarúti lakói között, kik ezen intézkedés folytán elestek az ártézi víztől. Máltányoljuk a panaszt, de utána néztünk a dolognak és meggyőződünk, hogy a kifolyó cső elzárása főlösi utasításra történt és pedig azért, hogy azok közül soxan, kik a kifolyóról hordták a vizet, nem a legerkölcsebb beszélgetést folytatták a liga által nevelt fiatal leányokkal, kik bizony gyakran ott voltak a kerítés körül. Meg kell tehát nyugodni a dologban, mert ez az erkölcsök megvédése érdekében történt.

Pályázat internátusba való felvételre. A Dmke. makói diákonthonába az 1913-14. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 40, beiratási-, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bályegtelen folyamodványok iskolai, születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bisonyítvánnyal felszerelve 1913. év július 10. napjáig adandók

be a Dmke. makói diákonthonának felügyelő bizottságánál. - Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál s diákonthon igazgatósága Makon.

A javíthatatlan. Ez év május 8-án éjjel a makói rendőrség az Iskola-utcán egy embert tartóztattott le, ki egy létrával igyekezett el a két rendőr elől, kik éjjel azon a tájon cirkáltak. Az embert azonnal a rendőrségre kísérték, hol csakhamar kiderült róla, hogy március 20-án került ki a fegyházból és Szeles Mihálynak hívják, csanádpalotai születésű, de nagykin-dai illetőségű ember. A kezében talált létrára vonatkozólag eleintén igen zavaros feleleteket adott. Később azonban elismerte, hogy Zombor közelében egy vasúti órától lopta. A javíthatatlan ember fölött most ülték törvényt és mint rovott multu embert a létra lopásért 2 évi fegyházra ítélték.

A harmadosztályu kocsik a gyorsvonatokon. Az államvasutak igazgatósága ez év elején kísérletképpen több vonalon harmadik osztályu kocsit is csatolt a gyorsvonatokhoz. Megírjuk néhány hét előtt, hogy a kísérlet bevált és az igazgatóság elhatározta, hogy ősztől kezdve valamennyi gyorsvonat harmadik osztályu kocsival fog járni. Ezt az értesítésünket megerősíti a Máv. igazgatóságának most kiadott jelentése, hogy ősztől minden gyorsvonatnak lesz harmadosztályu kocsija is.

Munkás baleset. Irime Arzén 19 éves munkás Teltsch Adolf fatelepen ma jobb kezével vigyázatlanságból megérintette a mozgásban levő gőzfűrészt, mely a mutatóujján jókora sebet ejtett. A munkást lakásán ápolják.

Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mimi” férfi gummi-öv szer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Porto 30 fillér.

„Hez”, Budapest, VIII. Losonczy utca 13. Diszkrét szétküldés.

A délvidéki árviz.

A vidékek viz alatt.

A délvidékiek vízkatasztrófájának arányai szerencsére a tavalyi borzalmas pusztulás keretén belül maradnak, ha csak a mai országos eső szél nem foszlítja e reménységet. A veszedelem eleső megdöbbentő híreit nyomon követte a megnyugtató: a víztömegek pusztító ereje gyöngül és a falvakat előntő patakok visszátérnek medrükbe. Kétségbeesett, megfeszített erővel dolgoznak az egész délvidéken, megmenteni minden megmenthetőt a romboló ár ellen, ez a nagyszerű védekezés és az apadás megakadályozzák, hogy újra elvessze egy esztendő munkájának eredményét az a vidék, melynek szegény, koldus népét az elemek esztendőről-esztendőre nyomoruságba döntik. A legújabb jelentések arról a szerencsés fordulattól szólnak, bár megdöbbentő az a pusztulás, melynek az áradás már eddig is okozója volt.

BOHN SÖRCSARNOKA ÉS ÉTTERME

Ez év július havában Vár-utca 2. szám alá az eddigi helyiséggel átellenben levő Holczler volt Milkó palotába helyezi át. - Amidőn nagybecsült vendégeimet fizetem áthelyezéséről értesítem, kérem további szives pártfogásukat. Biztosítva arról, hogy jóhírnevű vendéglőmet az új helyi-: - ségben is az eddig tapasztalt szolid alapon fogom vezetni. :-:

Tisztelettel

BOHN JÓZSEF
vendéglős.

Telefon szám 290.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

közismert jó konyhám, valamint kizárólagosan elsördendű sére áll a nagybecsült vendégeimnek.

DRÉNER-SÖR kimérésem továbbra is rendelkezé-
sére áll a nagybecsült vendégeimnek.

Fölvivom a villanyvilágító mélyen tisztelt közönséget, tegyének kísérletet, próbálják meg egyszer ezeket a vázák és törésmentes „OSRAM” fémzálas lámpák használatát, mert ezáltal 70 százalék áramot takarítanak meg. Ezen „OSRAM” villanykörteket én is egyaránt ajánlom a házi- és üzleti világításra.

Makó város nagybecsű közönségének b. tudomására hozom, hogy az elsördendű eredeti **VÁZÁS ES TÖRÉSMENTES „OSRAM”** villanykörteknél eladását átvettem. Makó város területére való

letet, próbálják meg egyszer ezeket a vázát és törésmentes „Osrám” fémzáras lámpák használatát, mert ezáltal 70 százalékos áramot takarítanak meg. Ezen „Osrám” villanykörteket eladó gyári ártól 10% kedvezéssel adjuk meg.

Korona-bazt
Klein Mór,

Szászvárosból Gyulafehérvárra visz, rohanó patakok folynak keresztül. A kocsival való közlekedés roppant nehézségekkel jár. Bent a hegyek közt már tegnapelőtt is csak a legnagyobb nehézségekkel lehet közlekedni. Az utak teljesen alá vannak mosva, s a kocsival járót nemcsak az fenyegeti, hogy az uton keresztül vágató víz elsodorja, hanem gödörökbe, árkokba, vízmosásokba fordulhat a kocsi. Felkenyéren a falu egyik része nem érintkezhetik a másikkal, elvágták őket az árvíz. Biskincét is teljesen elöntötte a víz. A termés mindenütt víz alatt van. Szegegy oláhok már a mult ősszel tönkretette az árvíz, most aztán mindenük odaveszett. Beláthatatlan nyomor van ezen a vidéken.
A hatóság minden tőle lehetőt elkövet a veszedelem elhárítására.

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

A helybeli lapok legutóbbi számaiban vejem Mári János olyasféle képen nyilatkozott, hogy fiamnak ifj. Gaál Lászlónak sommiféle jogos része nincs sem az üzlethez, sem a nyomdához. Ez az állítása valótlan. E helyen is ki nyilatkozatom, hogy vejem, a fiam tudta és bejegyzése nélkül, felhasználva ennek távollétét és az en jóhiszeműségemet s engem megtevésztve íratta alá az átiratási engedélyt.

Ennyit az igazságrt.
Makó, 1913. július 1.

Gaál László.

Nyilatkozat.

Makó város mélyentisztelt közönségéhez!
Édes atyám fenti nyilatkozata által felemlhetve éhezhetném magam minden további bizonyítástól és nyilatkozatok közreadásától.

Szabadon azonban alant kérdéssel fordulnom a nagyközönséghez, illetve azokhoz, akiket az ügy érdekel.

Kinek van több joga édes atyám üzletéhez, nekem e, aki 20 éven keresztül dolgoztam abban édes atyámmal karöltve s belefeleltem anyai örökrészemet és 12 éven keresztül heti 5 koronájával összegyűjtött keresetemet, vagy pedig sógoromnak, akit egy fillér nélkül, csupa szánalomból vettem társul 3 évvel ezelőtt az üzlethez s aki soha egy fillért sem fektetett bele az üzletbe?

Én az iránta és családja iránt való szánalomból nem akartam egyedül átvenni az üzletet, holott az időmomban állott volna, s meg velem mit sem törődve, távollétem alatt atyámat megtevésztve magára íratta az üzletet.

Hogy melyikünk követett el bűntető bíróság elé tartozó cselekményt, azt majd a megindított bünyvádi eljárás lefolytatása fogja beigazolni.

Ezek lennének utolsó szavaim. Mélyen tisztelt jóakaróimnak nagybecsű pártfogását kérve és köszönve, maradtam tisztelettel.

Makó, 1913. jul. 1.

Ifj. Gaál László.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

IRODALOM.

Az Érdekes Ujság negyedéve. Az első negyedévet megfuttotta Az Érdekes Ujság és ez a negyedév egy magyar ujság esodálatos pályája. Az Érdekes Ujság három hónap alatt az ország legnépszerűbb és legolvasottabb képes lapja lett és hozzátartozik az élet nélkülözhetetlen szükségéhez. Többet adott, mint amennyit ígért, a hét eseményeinek, az ország mindennapi történetének képekben elképzelhetően hű tükrö lett, a legszebb, legérdekesebb, legaktuálisabb képek gazdag tárháza, olyan ujság, mely nélkül ma már meg sem élhet az élet eseményei iránt fogékony és érdeklődő olvasó. És ezért történt, hogy egy negyedéves pályán Az Érdekes Ujság az országban mindenütt ott van, amerre a vasút visz, mindenütt a legszívesebben látott vendég, a faluban, a városban és Budapest utcáin, hol Az Érdekes Ujság neve az ntea életébe kedvesen, otthonosan beleszendül. Az Érdekes Ujság a mai viharos politikai időkben nem ismeri a politikát, csak az események érdekességét ismeri. Amint bemutatja a nagyközönségnek azokat a férfiakat, akik felé rokonszenve és szeretettel hajlik, bemutatja azokat is, akik a közönség gyűlöletében élnek, mert az elve az, hogy ne csak azokat ismerje meg az olvasó, akiket szeret, hanem joga van megismerni azokat is akiket gyűlöl. Így nem marad ki Az Érdekes Ujság képei közül olyan esemény, mely az olvasó kíváncsiságát jogosan érdekli, de emellett súlyt fektet az ujság képei szépségére, izléses beállítására is, mélynyomású boríték képei pedig mindig szenzációi annak a hétnak, amelyen megjelennek. Az Érdekes Ujság-nak népszerűsége gyors megszerzésében segítették mellekletei is, majd a család, a gyermekek, aztán a sport és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára nyújtanak külön érdekességet. Az Érdekes Ujság szenzációs első negyedéve után most új előfizetést hirdet és kétségtelen, hogy amilyen hiven szolgálja a kedvelt njság közönségét, olyan hiven fog sorakozni a közönség is Az Érdekes Ujság hoz, melynek előfizetési ára is példátlanul olcsó, negyedévre 2 kor. 50 fill.

POÓR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvrösség és mindenféle bőrtisztálanság ellen.

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajjító szer.

Árak: Vilma krém 1 korona, Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajjító 1 kor. Ezen piperezerek több kiállításra érmekek lettek kitüntetve.

Bökönyi János volt városi gyeptester, most

köztisztasági vállalkozó, szabályszerű kocsiakkal úrszék tartalmát 60 fillérért hektóját szállítja.

Egy házhely és 6 drb. 9 hónapos südő

eladó Gröb János kereskedőnél Ardics-utca 11. sz.

Táncitanítási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az iskolai növendékek részére a nyári szünetben egy

táncanfolyamot

rendezek, a mely július hó 5-én veszi kezdetét.

A tanítási idő a kisebb növendékek részére délelőtt, a nagyobbaknak pedig délután lesz. A tanoktatás a berlini akadémián elfogadott legújabb francia mód iszer alapján eszközöltetik és főleg szem előtt tartom a testnek esztétikailag való kiképzését.

Tanítom a régibb táncokat mellett a legújabb táncokat, mint pld. boston, two-steep (tusztep), a polka-rüsset, a a quansteepet (vansztep) és stb. táncokat. De legnagyobb figyelemmel vagyok a magyar táncok tanítása iránt, mint pl. a magyar szóló és sormagyar.

Nagy boston kurzust tartok este 7-8 ig. A tanítás saját házamban gróf Vay utcában külön e célra épült elegánsan berendezett táncteremben lesz megtartva.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Schvarcz Miksa
okl. táncitanító.

Földeladás!

Szentes határában a vasuti állomás mellett

eladó esetleg kiadó

- 100 hold prima szántóföld,
- 20 hold különböző lucernaföld,
- 70 hold szántó és kaszáló

előnyös feltételek mellett.

Értekezni lehet:
Szürszabó Nagy Lajossal Szentes a helyszínen, vagy Iritz Nándor urnál Makón.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy folyó évi július hó 5 én (szombaton) délelőtt 10 órakor birói árverésen el fog adatni:

1. 2 gödörben leoltott 2 vagon mész (a Hecskó ház udvarán Szegedi utca)
2. 20 drb. új vasgerenda (traverz) (Borotvás-féle telek végén Szegedi-utca)
3. Építőmesterséghez tartozó állványfalak, deszkák, talicskák, stb.

(Tulipán utca 36. szám alatt.)
Az árverés a fenti sorrendben fog megtartatni.

Dr. Gerö Géza
ügyvéd.

Makulatúra csomagolópapir

különként kapható a „Makói Független Ujság”-nál.

Menyasszonyi bútorok

ALEXI JÓZSEF

asztalos üzletében (régí sörház), Teitsch Adelfőzmalával szemben.
MEGRENDELÉSEKET a legújabb minták után készitek. Elvállalok ÉPÜLET, PORTÁL- ÉS **BOLTBERENDEZÉSEKET** a legújatnyosabb árak mellett. Jó kivitel és pontos kiszolgálás.

Tisztelettel
Alexi József épület és bútor asztalos.

Földeladás.

Joó Péter örökösei tulajdonát képező s Kis-Kopáncs mellett levő

6 kis hold szántóföld

Panyor Sándorné szomszédságában,

4 kis hold a pusztán

Buza István szomszédságában,

2 köblös ugar

a királyhegyesi útfélen szabad kézből eladó.

Értekezhetni lehet: Joó Péterné K. Kiss Rozáliánál Jókai utca 29. és Mészáros Antalnál Rákosi ut 126. szám alatt.

Földeladás.

Csókáson a békési ut mentén **fél fertály tanyaföld**

Varga Mátyás szomszédságában eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

CREOLIN

elismert legjobb fertőtlenítő szer istállók, ferkóhelyek, póce- és ganéjdombok fertőtlenítésére. ISTALLOBAN a háziállatok mosdásához, rovarok távollattartása és férgek elpusztítása céljából. Valódi csak PEARSON féle. Közelebbi ismertetést a creolin róprátot és ingyen mintát az egyedüli raktár:

Csillag Drogéria Makó, Főter. ad.

Makó város nagybecsű közönségének elsődrendű eredeti **VÁZÁS ÉS TÖRÉSMENTES „OSRAM” eladását átvettem.** fémzáras villanykörteknél Makó város területére való

MÁLNASZÖRP

a legkitünőbb valódi hegyi

SALICYLSAV befőzéshez

Dr. OETKER-féle sütőpor, Vanília cukor, Padding-por, Citrom limonádé-por.

Kapható:

a Drogériában, Fő-tér.

Értesítés. A jó gyümölcsstermés kilátása folytán teljesen tiszta szeszmentes baraczk és szilva pálinkákat 2 K., 2-20 K., 2-40 K. árban hocsátom forgalomba. IRITZ SÁMUEL özv. cég. A valóságért a cég felelősséget vállal.

ZEITLER RUDOLF ÉS TSAI GÖZ-MALOM ÉS JÉGGYÁR R. T. MAKÓ.

! Köztudomásu, hogy tavaly a kolera a folyamvizével terjedt, mert a piszkos vízben a bacilusok vigan tenyésznek, mégis van még manapság is ember, a ki folyóvizből nyert jeget használ, holott életével játszik, vegyen mindenki csak

MŰJEGET

! melyet kristálytisza ártézi vízből készítenk. — Vevőink kényelmére a jeget naponta reggel legalább 6 kiló vételnél házhoz szállítunk és egy ilyen féltábla jég ára csak 25 fillér. Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.

TELEFON-SZÁM 36.

TELEFON-SZÁM 36.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabban bevezettem a kőbányai világhírű

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT, amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógycélokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CZÉG

Kőbányai Polgári Serfőzde Részvény-Társaság főraktárosa.

ÉRTESÍTÉS! Saját termésű fehér és siller xx xx xx xx xx

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű TÖRKÖLY és SZILVA pálinkát, édes italokat és erős RUMOT teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,** Szegedi-utca.

Szép elsőrendű zöld here-széna

és tehének való széna kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Ujdonság!

Figyelem!

Ujdonság!

TIZEDES MÉRLEG TOLÓSULLYAL

200 kg.-tól 750 kg.-ig kizárólagosan kapható

HALÁSZ Á. gépraktárában

MASSEY HARRIS aratógépek

szerelése megkezdődött.

MANILLA ZSINEG

megérkezett.

Raktár augusztus 1-től kezdve Kossuth-utca II. szám, a városi mázsaház mellett

TAVASZI UJDONSÁGOK MEGÉRKEZTEK!

A LEGDIVATOSABB

hosszu és rövid női felöltők (Raglánok) a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig óriási választékban !! Mint üzletünk különlegességét ajánljuk nagy raktárunkat tavaszi kosztümökben, nemkülönben pongyolák, külön blousok és aljakban feljön sósoknyákban !!!!

A legszebb tavaszi és nyári női kalap ujdonságok Nagy választéku női fehérnemű raktár. Gyászkalapok, bluzok, pongyolák, kosztümök, aljak állandóan nagy választékban.

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában Makón, Fő tér Otthon-kávéház mellett.

JÓ ÉS OLCSÓ BOR

kisebb és nagyobb mértékben KEDVEZŐ ÁRBAN !! IRITZ SÁMUEL özv. cégnél kapható !!

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ vijjanyerőre berendezett műintézetében Makón.

Eredeti Fegyvergyári kerékpárok
 Eredeti Helicár Premier kerékpárok
 Eredeti Alfa, Humbert és Rudge kerékpárok
 Ezen eredeti védjegyek alatt a legerősebb
 építésű, a legtökéletesebb dupla haras
 csapágyzatu és a legtökéletesebben fel-
 szerelt kerékpárok jönnek forgalomba.

Eredeti Reithoffer és oroszországi gum-
 mik, lámpák, csengők és mindennemű
 kerékpár részek kizárólagos raktára:

GLÜCK SAMU cégnél MAKÓ.

Pontos kiszolgálás, mérsékelt árak, kedvező
 :: :: fizetési feltételek. :: ::

Legújabb rendszerű permetezőket és
 permetező alkatrészeket, vizmentes pony-
 vákat, kenderzsákokat, eséplőgéphez való
 olajokat, szijakat és mindennemű felszere-
 léseket, kék-uszó kocsikenőt legolesőbban

GLÜCK SAMU cégnél szerezhethet be.

ÚJ ÓRÁS ÜZLET MEGNYITÁS.

Van szerencsém Makó város és vidéke nagyérdemű
 közönségének becses tudomására hozni, hogy közvetlen a
 színház mellett

Órás üzletet nyitottam.

Ezzel kapcsolatosan a legtökéletesebben
 felszerelt JAVÍTÓ MŰHELYT rendeztem be, ahol
 minden e szakmába vágó-
 munkát elfogadok és azo-
 kat jóállás mellett lelki-
 ismeretesen és jutányosan
 eszközölöm.

Mindennemű új órákat
 pontosan kiszabályozva jót-
 állás mellett olcsón árusítok.

A nagyérdemű közön-
 ség becses pártfogását
 kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

BUGYI JÓZSEF órás.

Tisztelettel van szerencsém a t. vásárló közön-
 séget értesíteni, hogy a **Kocsis és Skopál** cégéből kiléptem
 és a városháza épületében (Pallagi Ernőné helyén)

üveg és porcellán kereskedést

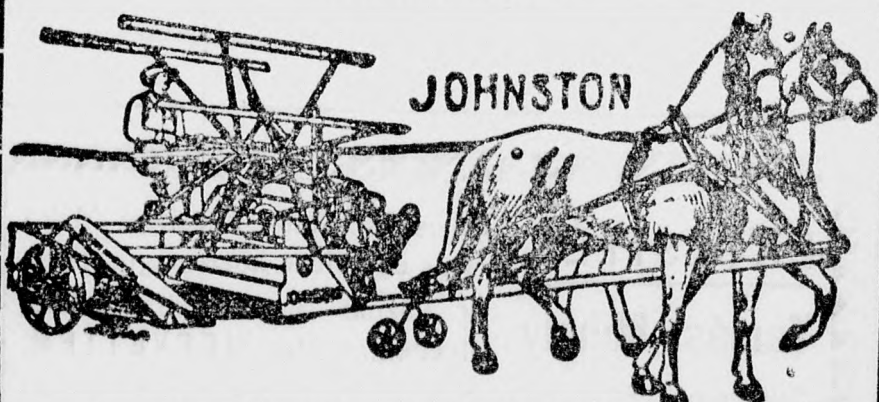
nyitottam. Elvállalok képeretézést, épület üvegezést,
 lakásokat villamos csillárral és cserép kályhával
 való felszerelésre.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve,
 maradtam

tisztelettel

Kocsis Mihály.

Értesítés!

Van szerencsém a t. gazdaközönséget értesíteni, hogy a Sze-
 n János téri házamhoz való beköltözés alkalmával

mezőgazdasági gépraktáramat és javító műhelyemet
 teljesen megnagyobbítva rendeztem be.

Raktáromba már megérkeztek az 1913. évi modelű egyszerűsített és
 ezidőszereint leg- a hozzá tartozó
 tökéletesebb :: **kéveköti aratógépek** autórudhordók-

kal, mely Makón és a környéken több mint 300 gazdánál működik,
 ugyazintön megérkeztek a **kukorica ültetők.** Ugy a ké-
 legújabb négyzetbe ültető **veköti,** mint
 :: a kukorica ültető gépek teljesen felszerelve vannak raktáromon. ::

Bárki által megtekinthetők és f. évi március hó 1-től kezdve
minden vasárnap d. e. 11-12-ig ARATÓGÉP TANFOLYAMOT

tartok. Az érdeklődő gazda- még az, hogy az aratógépek ré-
 közönséget szivesen látom. **Fontos** szei nálam egész éven át kap-
 hatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történhetik az aratásnál fenn-
 akadás. — Raktáron tartok kitűnő SISAL-féle kéveköti zsinogot, első-
 rendű GÉPOLAJAT, BACHER-féle EKÉKET amerikai tükköracél kor-
 mánynyal, IMPERÁTOR műtrágya és magvető gépeket, saját találmá-
 nyu vessző utánzati vaspálcás boronákat, répa és szecs-kavagókat.

Mindenféle gépek javítását
 pontosan és jutányosan esz-
 közlöm Szives pártfogást kér

LIPTÁK BÉLA

gépraktár Szent János-tér 120.

Czipész üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy
 Makón a Kossuth szoborral szemben a Pollák-féle házban
 o-o o-o a mai kor igényeinek megfelelő o-o o-o

czipész üzletet nyitottam.

Raktáron tartok férfi, női és gyermekczipőket a legjobb és leg-
 szebb kivitelben, ugyazintén megrendeléseket a legegyszerűbbtől
 a legdivatosabb kivitelig készítik és a legmesszebbmenő igé-
 nyeket is kielégítem, fájós lábakra biztos sikerrel kényelmes czi-
 pőket készítek a legolcsóbb árak mellett. Törekvésem oda irá-
 nyul, hogy a tisztelt vevőközönséget a legjobban és a legolcsób-
 ban kiszolgáljam. A nagyérdemű közönség becses pártfogását
 kérve, maradtam tisztelettel

NAGY ELEK czipész mester.

CZIGÁNYPRIMÁS!

„Király Ernő mulat”

ez a címe a legújabb rend-
 kívül sikerült humoros dupla
 gramofon hanglemmeznek, azonki-
 vül „Sokszor úgy szeretnék sir-
 ni”, „Futóbolond”, „Temetés volt
 a faluban” stb. Darabja 2.50
 fillér. E hanglemmezek eredeti
 felvételben kizárólag egyedül
 o-o o-o csakis o-o o-o

Wagner „HANGSZER-
 KIRÁLY-nál

kapthatók. — Budapest, József-
 körút 15 a. Allig használt nagy
 dupla hanglemmeznek óriási vá-
 lasztékban darabja csak 60 fill.
 Legolcsóbban javít! — Lemez

csere ingyen! — Kérjen nagy
 fényképes árjegyzéket o-

Dvász! Figyelem a Wagner névre és 15. házszámra.

Üveges és nyitott kocsik fehér és fekete, megfelelő behuzatokkal és mindenféle ravatalozás díjtalanul.

Folyton a legújabb újdonságok!

Tévedések kikörülése végett kérem a t. közönséget, hogy a saját érdekében is címre figyelni sziveskedjék és cégem jó hírnevét szem előtt tartva, gyász esetek alkalmával bevásárlás végett közvetlen hozzám fordulni.

Ma már nem szükség bizonyítani, köztudomású dolog, hogy a **legszébb kiszolgálást adja a legnagyobb megelőgedésre özv. GYURIK LAJOS-né „Örangyal“** disztemetkezési vállalata

MAKO, Kenyérpiac, (Tókey-féle házban).

Legmegbízhatóbb pontos és szolid kiszolgálás. Csanádmegye, valamint Makó város legrégibb eredetű, a mai modern kor követelményeinek megfelelően teljesen újonnan berendezett és új árukkal beállított elsőrangú disztemetkezési vállalata. — Rendez temetéseket a leggyorsabbtól a legdíszesebb pompadíszosztályig utólérhetetlen díszrel és olcsó árakon. — Előforduló gyász esetekben kérem a t. közönség nagyrabecsült pártfogását.

Kiváló tisztelettel **ÖZV. GYURIK LAJOS-né.**

14 kat. hold tanyaföld

gazdasági épületekkel együtt Csókáson Sárkány György szomszédságában hasznosbérbe kiadó. Tudakozni lehet Nagy Gy. Istvánnál a helyszínen vagy piac alkalmával a piacon.

Eladó föld!

Alólírott ezennel tudatom, hogy a rákosi útfélen levő két azaz **kettő járandómat**

szándékoznék örökáron szabadkészből eladni, esetleg hasznosbérbe kiadni. Érdeklődők értekezhetnek Nacsá András vállalkozónál, Holdutca 10. szám.

Földeladás.

45 kat. hold föld,

mely felerészben szántó, felerészben kaszáló és legelő, a rajta levő gazdasági épületekkel eladó, esetleg hasznosbérbe is kiadó. Értekezhetni

Márton Ferencz tulajdonossal tanya 644. szám alatt.

Föld hasznosbérbeadás.

Zeitler Rudolf kiskoru örökösöknek

138 kat. hold földjük

4 hold szőlőskerttel, több évre tanyaépületekkel kiadó.

Ugyancsak a Zeitler kiskoru örökösöknek 105 drb. Zeitler Részvénytársasági részvény eladó.

Bővebb értesítés nyerhető Soós Lajosnál, a kiskoru Zeitler örökösök gyámjánál, Jókai utca 1. szám.

Paradicsom-utca 24. számú

há z

3 szobával, melléképületekkel, köves udvarral szabadkészből eladó. Értekezhetni Háj Mihály tulajdonosnál a helyszínen.

Homok eladás.

Száraz kitűnő minőségű marosi homok fatelepemen átvéve K 1.60-ért kapható köbméterenként.

Teltsch Adolf.

Jó minőségű italok olcsó árban kaphatók a

Korona depóban

a huspiaccal szemben. Jó munkaspálinkák olcsó árban; finom

szilvórium,

finom

BARACZK- és törköly-pálinkák: legjobb minőségben literenként **2 K-tól 2.40 K-ig.**

Nagy készlet folytán és a várható jótermés miatt kitűnő minőségű ó-borok olcsó árban lesznek eladva és 50 liter vételénél nagy árkedvezmény.

Kéz és lábizzadást

azonnal megszüntet a Pára (formaldehyd) 70 fillér.

Formaldehyd szappan fertőtlenít, izzadást szünteti, 1 drb. 70 fillér.

Salicylsavas hintőpor 30 fillér.

Kapható a DROGÉRIÁBAN, Fötér.

16 kat. hold tanyaföld

a rákosi útfélen a műút mellett a 12 kilométer jelző közelében gazdasági épületekkel, szőlővel és gyümölcsös kerttel együtt szabadkészből

örök áron eladó.

Értekezhetni lehet Kiss Pállal a helyszínen vagy piac alkalmával a piacon.

GYORSHIZLALÓ

(abrákfűszer).

Mindenféle állatok emésztése, hizása és erősítése. 1 doboz 90 fillér. A földművelésügyi miniszter által engedélyezve

MEDOL (creolin-kenőcs) a legjobb szer rüh és az állatok összes bőrbetegségei ellen.

Kapható: a Csillag Drogériában Makó, Fötér.

Jókarban levő nagyobb **könyvszekrényt**

megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

Az „Egyesült Makói Hagyma és Zöldségtermelő Kertészek Értékesítő Szövetkezete“-nek igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy folyó évi július hó 6-án d. e. 9 órakor a városháza nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet üzletrészeseit ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Két szövetkezeti tagnak kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Elnök előterjesztése.
3. Esetleges indítványok.

Makón, 1913. évi június hó 28-án.

Pintér Miklós
elnök.

Megjegyzés. A közgyűlés határozatképességéhez a szövetkezeti tagok harmadrészenek jelenléte szükséges (Alapsz. 31. §). Ha az első közgyűlés határozatképtelen, 14 nap múlva újabb közgyűlést tartatik, amely azután a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes. (Alapsz. 34. §).

Felkéretnek a tisztelt szövetkezeti tagok, hogy igazolásukra egy-egy üzletrész hozznak magukkal, mert igazolás nélkül a tárgyaló teremben jogaikat nem gyakorolhatják.

ÉRTESÍTÉS.

Tamás Mihály

Teljes tisztelettel értesitem Makó város és vidéke közönségét, hogy úr kézmű- és divatáru üzletét átvettem, illetve **MEGVETTEM.**

Tekintetbe véve, hogy az átvételnél sikerült a raktárt olcsón megszerezni, elhatároztam, hogy mielőtt az új és divatos árukkal felszerelném, az átvettek mélyen leszállított árban árusítom ki. Nb. támogatásukat kérve,

vagyok tisztelettel: Tamás Mihály utóda

VERMES MIKSA, (lud-piac).

Szigoruan szabott olcsó árak!

60 HOLD LUCZERNÁS
EGÉSZ ÉVI HASZNÁLATRA

KIADÓ
IRITZ MIKSÁNÁL.